

Kas Ülle Ulla kahetses midagi? "Ei mingit kahetsust! Mul on olnud huvitav elu."

Marvi Taggo

<http://elutark.delfi.ee/malestus/kas-ulle-ulla-kahetses-midagi-ei-mingit-kahetsust-mul-on-olnud-huvitav-elu?id=74214625>

12.04.2016

Ülle Ulla balletis "Deemon" aastal 1959 koos Erki Tanniga ja Ago-Endrik Kergega. Rahvusooper Estonia

[Ülle Ulla](#) lahkus meie seast 9. apillil. Veel 1. aprillil viibis Ülle oma sõprade ja draamateatri endiste kolleegidega koos sõbranna [Ita Everi](#) 85. sünnipäeval, kus tervitati ja kallistati loomulikult juubilarit ning keegi ei aimanud, et nad näevad Ülle Ullat viimast korda.

Ülle Ullat (sündinud 10. novembril 1934) tuntakse kui endist baleriini, kui isikupärase võluga daami ja kauaaegset esinduslikku dirigent [Eri Klasi](#) abikaasat 1970-80ndatel. Aga kui Eri Klasi ja Ülle Ulla ühised Eesti sõbrad Stockholmi päevilt tantsijannat Tallinnas draamalaval nägid, olid nad siiralt üllatunud ja tulid teda pärast etendust lilledega tänama. Nüüd tagantjärele paistab Ülle Ulla lavatee draamaosadeta isegi mõeldamatu.

"Ma usun, et elu on nii huvitavam," ütles Ülle. „Paljude jaoks olin lihtsalt kena inimene, dirigendi abikaasa ja endine baleriin. Aga mul on elus ka vedanud. Noorusest peale on mul olnud huvitav töö, rääkimata kahest õnnelikust abielust, rõõmust tütre ja lapselaste üle. Mul on olnud õnne."

Ülle rääkis abieludest Ago-Endrik Kerge ja Eri Klasiga.

Naine kui võlutud lehvik

"...käsi võtab laia kaare - lehviku suled hõljuvad ... nagu paitaksid, võluksid, anuksid. Siis peatuvad näitleja silmad mehel - peatub ka lehvik ... Klõps! Lehvik sulgub". Need Helle Tamme raamatus „Ülle Ulla“ kirjutatud read viivad tantsija kuulsusrikkale teatriteele: Raveli „Bolero“, de Falla „Suur võlur – armastus“ Kuidas sellest kõigest rääkida, kui neid peab ise nägema. Kuid näha pole enam võimalik, sest neid etendusi ei filmitud ja ka kostüümid kanti maha. Veel hullem lugu on „Esmeraldaga“, mille Gudulest pole isegi fotot alles.

Raamatus jutustab sellest koreograaf ja endine tantsija Inge Pöder: „Mäletan, et Burmeister andis mulle käsu Üllele järjekord selgeks õpetada. Ise pidi hiljem, kui jälle Tallinna tuleb, ka rollile hinge sisse puhuma. Õppisime järjekorra ära ja kui Vladimir Burmeister Ullat nägi, ütles ta: „Missugune haruldane talent!“ Õnnestumistele järgnesid edaspidi juba teised tõmmud daamid: kõhutantsijad, tänavatantsijatarid jne.

"Suur võlur - armastus" 1964. Foto Rahvusooper Estonia

Otsimata leid

„Aga mind polnud vaja kunagi otsida, sest igal võimalikul hetkel võis mind leida tantsimas. Ainult et keegi ei tohtinud tantsimist pealt vaadata. Muusika mängis vist minu sees.“
Ülle ema oli draamateatris masinakirjutaja. Kellena ta tüdarta näha tahtis? „Arstina!“ See elukutse oli tol aja lihtsalt moes. Aga just ema ise see oli, kes Ülle teatrisse tõi. Kaheksandast eluaastast alates vaatas ta ära kõik draamalavastused, mis vaadata olid. „Ema oli esimene, kes mind märkas. Ja mis parata, et ema ööd unetud olid: kas lubada või mitte?“
Esmakordselt astus Ülle Ulla professionaalsele lavale näidendis „Pöialpoiss“ 7. novembril 1943. aastal.

Vanades asjades sorkija

"Ma polnud siis veel teatris, kui kogusin vanu näitlejate pilte. Meil oli kodus palju teatriraamatuid, pilte ja ajakirju. Filminäitlejate piltide karp oli tehtud vineerist, kaas käis kuidagimoodi viltu karbi peal. Karp lebas minu väikesel kirjutuslaual. Oli sõjaaeg, olid häired ja olime kogu aeg valmis varjendisse jooksma. Külma pärast magasime, mantlid seljas ja labakindad käes. Kui oli häire, hüppasin voodist püsti ja otseteed kirjutuslaua juurde, karp näitlejate piltidega kaenlas ning varjendisse. See karp on mul alati kaasas. Olen vanades asjades sorkija ja uurinud vana Estoniat, mõelnud nende peale, kes seal ringi käisid. Ilus primadonna Mari Kamp või siis Endel Pärn, kes steppis rohkem õhus kui maa peal. Vaimustusin nendest, kes oskasid steppida ja tantsida, Mäletan saledat Ilmar Tammurit Reginalt Davise autojuhina, samuti [Sulev Nõmmikut](#), kui ta oli koos Vello Viisimaaga veel lavaelektrik ning kui nad hakkasid tasapisi etendustes kaasa tegema. Ka mäletan punapäist Ita Everit, kes draamateatris Rozovi Tanjat mängis ja kelle ümber sosistati, et sellest tüdrukust saab näitleja."

Tantsijal ei ole sõnu

Ülle Ulla on kasutanud kõiki temale antud võimisi: tantsinud, laulnud, mänginud draamarolle ja kirjutanud oma elu raamatuks. Räägitakse, et tantsijal ei ole sõnu. Kas tantsijal on siis mõtlemine keelatud ja kõik on puhas füüsiline treening? Piisab vaid heast tehnikast. „Oleme näinud ju filme Nurejevist, Barõshnikovist. Tähed! Kui tantsija tahab üldse kusagile jõuda, peab ta olema igakülgsest haritud. Ei saa laval end lihtsalt erinevaid inimsaatusi tantsima panna, peab tundama ka ajaloolist tausta. Rääkima karakterist või muusikast.“ Kujundlik näide - luik sureb laval vaid mõne hetke, aga mida kõike võib nende minutitega öelda artist! Aga balletitantsija on varakult õppinud mõtlema. 18aastaselt on ta kahepalgeline must-valge

luik, 40aastaselt kas jõudnud oma võimete tippu või pensionil.

„Aga mul on tulnud eluaeg pea ees sukelduda erinevatesse suundadesse, ilma et teaksin, kas tulen sealt terve nahaga välja,“ on Ülle enda kohta öelnud.

Kui ma "Kes kardab Virginia Woolfi?" tegema hakkasin, siis tundsin, et nüüd saab näha, kas ma olen üldse näitleja ja mida kõike ma veel teha e i o s k a."

Kes on näinud balletitantsijat Ülle Ullat tema draamarollides, on saanud uue ja meeldiva taaskohtumise osaliseks. Kuid ka selles žanris oli Ülle Ullale suuresti abiks balletiartisti rikkalik kogemus. Ühel jutuaajamisel ütles endine tantsupedagoog ja varieteetantsija Mait Agu: „Virginia Woolfi“ trumbid mängis Üllele kätte linnateatri väike saal, kus polnud vaja häält, mis peaks jõudma kolmandale rõdule. Samas oli trump ka Ülle Ulla plastika, mis sobis hästi alkoholi küüsis vaevlevale Marthale. See roll sobis Üllele nagu kinnas kätte.“ Vaataja toolist näis Mait Agule, et Ülle Ulla kontakt oma tollase partneri [Raivo Trassiga](#) oli just nii kontrastne nagu selle abielupaaril elu. „Jälgisin huviga "Woolfi" filmilikku lahendust, kus mäng käib tüpaaži peale. Õnnestumise peamiseks tagatiseks oligi Ülle Ulla isiksuse võlu. Midagi, mida ei saa ainult mängida.“

Saatuslik „Ilvese tund“

Ülle Ulla elus on olnud ka vähem õnnelikke episoode ja arusaamatuid eluhetki, kust enam edasi justkui ei oskagi minna. Pärast ebameeldivat ametlikku lahutust Eri Klasist istus Ülle oma purunenud "eluhunnikul" ja mõtles, mida edasi ... Oli hingeliselt ja materiaalselt väga raske aeg. Kui sul on abi vaja, saadab elu selle ... See oli hiline tund, kui helises telefon ja lavastaja Madis Kalmet pakkus rolli oma linnateatri lavastuses „Ilvese tund“. Mis võinuks sel raskel hetkel, kui isiklik elu oli karidele jooksnud, veel paremini aidata kui töö ...

„Madis Kalmet palus mul läbi lugeda Per Olov Enquisti "Ilvese tunni" ja otsustada ... Ma ei olnud tekstiraamatut veel läbigi lugenud, kui tormasin järgmisel päeval teatama, ise veel ukse vahel, et olen nõus. Oli ju suur õnn, et töö mulle sülle kukkus, millest kinni haarasin. Ei teadnud siis veel, kas saan hakkama. Aga pärast esimest lavaproovi ütles Madis Kalmet, et on teinud minu puhul õige valiku. Tema usk minusse andis edaspidigi julguse vastu võtta ka pööraselt raske Martha roll näidendis „Kes kardab Virginia Woolfi?“ Sain ise aru küll, et tegu on hulljulgusega. Aga see oli erakordne pakkumine, erakordne vedamine. Muidugi ma kahtlesin. Ja nii uskumatu, kui see ka pole, leidsin ennast draamalaval.“ Oli aasta 1991. Edasi tuli aastate jooksul hulk rolle Eesti Draamateatris.

2003. aastal avanes veel üks uks - Ülle Ulla kirjutas raamatu „Terpsichore tiiva all“. Enda sõnul kirjutas ta selle Hiiumaal puu all mingi pliiatsijupiga.

„Pärast [Ada Lundveri](#) raamatu ilmumist tegi kirjastus Kunst ettepaneku oma mõtted kirja panna, et keegi kirjanik selle järgi raamatu kirjutaks ... Endalegi ootamatult pakkusin ennast ise. Kartsin, et läbi teise sule võivad minu mõtted saada teise kõla. Tahtsin, et sellest, mida minu töö kohta on head öeldud, saavad ka minu lapselapsed kuulda. Ma olen teise aja inimene, olen juba ajalooks muutumas.“

Mida Ülle Ulla kahetses või tahtis muuta? „Neid hetki, mil osutusin nõrgaks, sest olin sõjaaja laps ning nõrga tervisega. Just tantsimine tegi mu tugevaks. Me teadsime, et lavaelu on raske ja lühike. Ei mingit kahetsust! Mul on olnud huvitav elu.“

Nüüd jäi Ülle Ulla kirjutuslauale tema kirjutatud ja avaldamist ootama raamat sümboolse pealkirjaga „Ma armastasin Estoniat“.